

Skript

HISTORISCH TIJDSCHRIFT

Recensie: The Shape of Sex

Auteur: Eva Nicole Poole

Verschenen in *Skript Historisch Tijdschrift*, jaargang 44.1, 78-80.

© 2022 Stichting Skript Historisch Tijdschrift, Amsterdam

ISSN 0165-7518

Skript Historisch Tijdschrift is een wetenschappelijk blad dat viermaal per jaar verschijnt. De redactie, bestaande uit studenten en pas afgestudeerden, wil bijdragen aan actuele historische debatten, en biedt getalenteerde studenten de kans om hun werk aan een breder publiek te presenteren.

THE SHAPE OF SEX

In 2021 verscheen de langverwachte nieuwe publicatie van Leah DeVun. In *The Shape of Sex* gaat genderhistorica DeVun verder in op al eerder door haar gepubliceerd werk met betrekking tot non-binaire en hermafrodiete personen in tekstuele en iconografische historische bronnen. Aan de hand van theologische, (natuur-) filosofische en medische bronnen duikt de auteur in een wereld van middeleeuwse seksualiteit, waar na verloop van tijd een steeds strakker omlijnde notie van de twee – en enkel – twee tegenovergestelde geslachten ontstond.

Hoewel de titel van het boek doet vermoeden dat het verhaal in chronologische volgorde wordt verteld, is dat niet zozeer het geval. DeVun bespreekt per hoofdstuk verschillende aspecten van seksualiteit in de geschiedenis en haalt daarbij bronnen aan uit verschillende historische periodes, van Genesis tot de Renaissance. Zo komen onder meer ideeën over de perfecte sekse in de christelijke traditie, noties van non-binaire personen in Bestiaria in de Joodse gemeenschap, seksualiteit binnen de natuurfilosofie en hermafroditisme in alchemische teksten uit de Middeleeuwen en Renaissance aan bod.

Wat het werk van DeVun interessant maakt, is het feit dat ze zich in haar

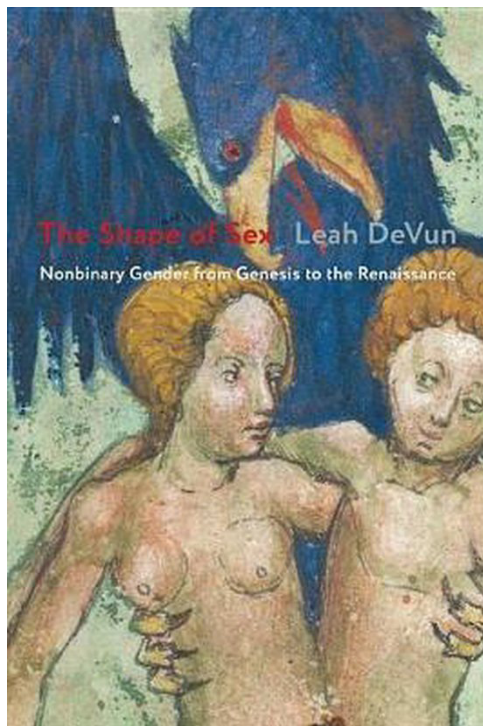
onderzoek niet enkel bezighoudt met de westerse traditie – al vormt dit wel het leeuwendeel van het boek –, maar dat ook oosterse filosofieën een plek hebben. Zo wordt er bijvoorbeeld in hoofdstuk 4, ‘Sex and Order in Natural Philosophy and Law’, niet alleen gesproken over Aristotelisch gedachtegoed, maar hebben ook de theorieën van de bekende islamitische Ibn Sīnā een aandeel. Volgens DeVun waren geschriften binnen de islamitische traditie: ‘deeply concerned with sexuality, and they explored the distinctive aspects of male and female anatomy – including the genitals – in detail, rather than dismissing them as largely unimportant (as had some early Christian texts, which were focused on virginity and abstinence).’ (p. 109) Door deze theorieën toe te voegen aan haar werk, en de verschillen binnen de middeleeuwse traditie te belichten, zorgt DeVun ervoor dat haar publicatie uitermate waardevol is voor onderzoekers die zich willen verdiepen in gendergeschiedenis.

Het hoofdstuk over hermafroditisme in alchemische teksten, hoofdstuk 6 ‘The Jesus Hermafrodite’, is tevens fascinerend. De opkomst van alchemie in de Middeleeuwen zorgde grotendeels voor een positievere kijk op hermafroditisme dan in eerdere – en latere – periodes. De-

Vun schrijft: ‘The idea of nonbinary sex had almost wholly positive connotations in these conversations, which posited a parallel between metal transmutation and sexual reproduction. [...] As a result, alchemists preferred the image of a hermaphrodite to describe the philosophers’ stone: according to their theories, the philosophers’ stone combined male and female elemental qualities into a compound substance that was capable of transmutation.’ (p. 167-168) Door deze overtuiging werd hermafroditisme niet langer gezien als iets monsterlijks, maar als het perfecte huwelijk tussen twee elementen die samengevoegd een unieke eigenschap bevatte.

De zeer uitgebreide bronvermelding – 91 pagina’s – en het prachtige kleurkatern, waarin de belangrijkste iconografische bronnen met betrekking tot non-binaire personen zijn weergegeven, maakt het werk uitermate geschikt voor eenieder die zelf onderzoek wil verrichten naar de omschrijving en weergave van non-binaire genders in de vroege Middeleeuwen tot de Renaissance. De hoge kwaliteit van de afbeeldingen maakt het mogelijk de bronnen tot op zekere hoogte zelf te interpreteren en vertalen, daar waar het een tekstuele bron betreft. Enige basiskennis van de middeleeuwse medische en (natuur-)filosofische tradities is wel nodig, daar DeVun veel verwijst naar de destijds algemeen geaccepteerde theorieën om deze theorieën uit te breiden en toe te spitsen op haar specifieke onderwerp, zonder de bestaande ideeën eerst toe te lichten. De toegankelijke schrijfstijl van DeVun en de heldere voorbeelden maken het werk daarnaast een zeer leerzaam, interessant naslagwerk.

Eva Nicole Pool is masterstudent Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. Ze is gespecialiseerd in middeleeuwse Europese geschiedenis met een nadruk op cultuurgeschiedenis.

Leah DeVun, *The Shape of Sex: Nonbinary Gender from Genesis to the Renaissance*, Colombia University Press, 2021, ISBN: 9780231195515, 315 p.